

2018. gada PARUGLIETA FILMU LIKUMĪGI PIEDĀVĀJUMI TIEŠSAISTĒ

KOPSAVILKUMS

© Eiropas Savienības Intelektuālā īpašuma birojs, 2018. gads
Pavairošana ir atļauta, ja tiek norādīts avots.

2018. GADA ZIŅOJUMS PAR PARAUGLIETU “LIKUMĪGS PIEDĀVĀJUMS
TIEŠSAISTĒ — FILMAS”

Kopsavilkums

PARAUGLIETA: FILMU LIKUMĪGI PIEDĀVĀJUMI TIEŠSAISTĒ

Šajā ziņojumā ir apspriesti konstatējumi parauglietā, kas tika veikta no 2017. gada septembra līdz decembrim nolūkā izvērtēt patērētāju pieredzi saistībā ar piekļuvi digitālam filmu saturam, izmantojot likumīgus tiešsaistes avotus, konkrētāk, izmantojot transakcijas video pēc pieprasījuma (“maksā par katru video”, turpmāk tekstā — TVPP) pakalpojumus. Parauglieta tika īstenota pēc Eiropas Savienības Intelektuālā īpašuma biroja pasūtījuma kā daļa no tam piešķirtā uzdevuma uzraudzīt tādu jaunu konkurētspējīgu uzņēmējdarbības modeļu attīstību, kuri paplašina kultūras un radošā satura likumīgo piedāvājumu. Šī ir otrā no kopumā divām parauglietām — pirmajā parauglietā, ko veica 2016. gadā, tika izmeklēta piekļuve digitālam mūzikas saturam. Lai būtu iespējams salīdzināt abas parauglietas, šīs otrās parauglietas metodika un ziņojumu sniegšanas struktūra tika pēc iespējas saskaņotas ar pirmo parauglietu.

Parauglieta tika izveidota kā mērķa grupas pārbaude, kurā neliela pieredzējušu patērētāju (bet ne speciālistu) grupa, pirmkārt, pārbaudīja, vai atlasītās filmas bija likumīgi pieejamas TVPP pakalpojumā, un, otrkārt, vadītā grupas diskusijā apsprieda savu pieredzi attiecībā uz TVPP un citiem tiešsaistes pakalpojumiem pēc pieprasījuma. Pēc izmēģinājuma, ko veica 2017. gada oktobrī Īrijā, parauglieta tika organizēta 2017. gada novembrī vairākās pēc ģeogrāfiskā novietojuma atšķirīgās dalībvalstīs: Apvienotajā Karalistē, Austrijā, Bulgārijā, Francijā, Itālijā, Latvijā, Polijā, Slovēnijā, Vācijā un Zviedrijā.

Parauglietas pirmajā daļā dalībnieki, izmantojot vienu vai vairākus TVPP pakalpojumus, meklēja filmu komplektu, kas bija iedalīts piecās kategorijās: starptautiskās filmas (veidotas ārpus ES), vietējās filmas (veidotas un pirmoreiz demonstrētas uz ekrāna dalībvalstī, kurā tika veikta pārbaude, vienā no šīs dalībvalsts valstis valodām vai izplatītākajām valodām), citu valstu vietējās filmas (veidotas citā dalībvalstī), dokumentālās filmas (jebkuras izcelsmes dokumentālās filmas, kas nav spēlfilmas) un klasiskās filmas (ES un ārpus ES izcelsmes agrāko gadu filmas). Tika izstrādāta metodika, lai katrā valstī atlasītu populārākos filmu nosaukumus šajās kategorijās. Attiecībā uz katru filmu dalībnieki ziņoja par filmas atrašanas iespējām, pieejamajām valodas izvēlēm (oriģinālā versija, filma ar subtitriem vai dublēta filma) un par sekmīgu saņemšanu (pirkuma vai nomas veidā) un piekļuvi filmai.

Veicot meklēšanu (kurā tikai vairāk nekā puse dalībnieku izmantoja vairāk nekā vienu pakalpojumu), tika konstatēts, ka lielākajā daļā valstu varēja atrast lielāko daļu filmu. Visās valstīs visbiežāk tika atrastas **starptautiskās filmas**. Vairumā valstu varēja atrast lielāko daļu no filmām (vairāk nekā 80 % filmu). Tomēr divās dalībvalstīs šīs kategorijas filmu pieejamība ir vidēja (atrastas no 50 % līdz 80 % filmu) un vienā dalībvalstī — zema (mazāk nekā 50 % atrasto filmu).

Citu kategoriju filmas ir mazāk pieejamas nekā starptautiskās filmas. Kopumā filmu nosaukumu meklēšanā sekmīgas atrašanas rādītājs klasisko filmu, vietējo filmu un citu valstu vietējo filmu kategorijās lielā mērā bija līdzīgs. Tomēr arī šajā aspektā ir vērojamas atšķirības dalībvalstu starpā. Attiecībā uz **klasiskajām filmām** bija vērojama augsta līmeņa pieejamība vairumā dalībvalstu, bet trijās dalībvalstīs to pieejamībai bija vidējs līmenis, un vienā dalībvalstī klasisko filmu pieejamības rādītājs bija zem 50 %.

Attiecībā uz **vietējām filmām** sešās dalībvalstīs pieejamība bija ļoti laba, bet vienā dalībvalstī tā bija vidējā līmenī, un trijās dalībvalstīs — zemā līmenī. Interesanti, ka **citu valstu vietējo filmu** pieejamība bija nedaudz labāka. Visās dalībvalstīs, izņemot vienu, tika atrastas vairāk nekā puse no citu valstu vietējām filmām, un sešās dalībvalstīs šis rādītājs bija ļoti labs. Visām tām dalībvalstīm, kurās tika atrasti mazāk nekā 50 % no vietējām filmām, bija labāki rādītāji citu valstu vietējo filmu kategorijā.

Attiecībā uz **dokumentālajām filmām** tika konstatēts, ka tās neapstrīdami ir vissarežģītāk atrast visās valstīs. Tikai divās dalībvalstīs tika atrasts liels skaits dokumentālo filmu. Piecās dalībvalstīs bija vidējs rādītājs, un vienā dalībvalstī pieejamība bija zema.

Parauglietas otrajā daļā visi dalībnieki iesaistījās grupas diskusijā par savu ikdienas pieredzi attiecībā uz VPP (video pēc pieprasījuma) pakalpojumiem. Diskusijā uzmanība tika koncentrēta uz dalībnieku filmu skatīšanās ieradumiem un to, kā VPP pakalpojumi ir tiem pieskaņoti, uz šo pakalpojumu praktiskajiem aspektiem (abonēšana, salīdzinot ar kontiem maksāšanai par katru filmu, lejupielāde, salīdzinot ar straumēšanu, iegāde, salīdzinot ar nomu, vēlamās ierīces un samaksas veidi) un uz jautājumu par viņu izmantoto pakalpojumu likumību.

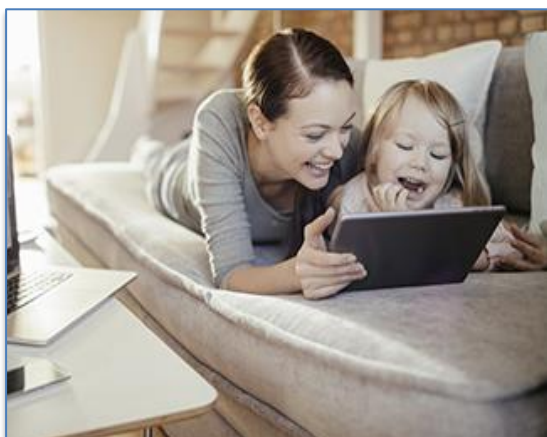
Šī diskusija parādīja, ka parauglietas dalībniekus var iedalīt trīs dažādos lietotāju veidos, kuriem ir atšķirīgas vajadzības un izvēles un kuri atšķirīgi izmanto VPP pakalpojumus, lai šīs vajadzības un izvēles piepildītu.

- **“Nemērķtiecīgie” lietotāji.** Šā veida lietotāji galvenokārt izmanto vienu pakalpojumu. Turklāt tas daudzos gadījumos būs drīzāk abonēšanas pakalpojums (“mēneša maksa”), nevis TVPP pakalpojums. Šos lietotājus apmierina attiecīgā pakalpojuma sniedzēja piedāvātais saturs, jo viņi reti meklē konkrētas filmas. Tas nozīmē arī to, ka viņi neraizējas par ilgstošiem “demonstrēšanas logiem”, jo viņi nevis gaida iespēju noskatīties konkrētas filmas, bet skatīsies vienīgi tās filmas, kas ir pieejamas viņu platformā. Šiem lietotājiem ir vismazākā saistība ar nelikumīgiem avotiem, jo likumīgo pakalpojumu piedāvātais saturs jau ir pietiekams viņu vajadzībām.
- **“Mērķtiecīgie” lietotāji.** Šādi lietotāji dod priekšroku konkrētam saturam, un viņi biežāk izmantos vairākus pakalpojumu sniedzējus, lai atrastu filmas, kuras viņi vēlas skatīties, jo filmas, kuras viņi vēlas redzēt, varētu nebūt katra pakalpojuma sniedzēja piedāvājumā. Tāpat kā “nemērķtiecīgie” lietotāji, arī šie lietotāji parasti ir apmierināti ar pieejamo saturu — ar vienu atšķirību, ka viņi apskatīs vairāk nekā vienu pakalpojuma piedāvājumu, tādējādi saņemot viņu vajadzībām atbilstīgu filmu plašāku piedāvājumu. Tomēr tādēļ, ka šie lietotāji meklē konkrētas filmas, viņi daudz biežāk uzskatīs par problēmu to, ka “demonstrācijas logs” jāgaida vairākus mēnešus. Atkarībā no tā, cik spēcīga ir viņu vēlme skatīties konkrētu filmu un cik ilgi jāgaida šīs filmas attiecīgais “demonstrācijas logs”, viņi var pievērsties nelikumīgiem avotiem. Pārbaudes dalībnieki, šķiet, bija vienprātīgi par to, ka “demonstrācijas loga” maksimālais pieņemamais gaidīšanas laiks ir seši mēneši. Tomēr būtu jāatzīmē, ka nav tā, ka “mērķtiecīgie” lietotāji automātiski pievērstos nelikumīgiem avotiem gadījumā, ja filma vēl nav pieejama. Vairāki pārbaudes dalībnieki, kas piederīgi šim lietotāju veidam, minēja, ka viņi regulāri izvēlētos apmeklēt kinoteātri, lai noskatītos konkrēto filmu, ja šo filmu tur vēl arvien rādītu.
- **“Nesaistītie” lietotāji.** VPP nebūs tas pakalpojums, ar kuru šā veida lietotāji parasti sāks savu filmu meklēšanu. Viņi drīzāk veiks vispārējo meklēšanu internetā un izvēlēties visērtāko ceļu uz filmu saņemšanu neatkarīgi no tā, vai šī iespēja ir likumīga vai nav. Tas nozīmē, ka viņiem nerada lielas bažas ne satura likumīga pieejamība, ne arī tas, cik ilgi jāgaida, līdz filma kļūst pieejama likumīgajos pakalpojumos. Tāpat jāatzīmē, ka pārbaudes dalībnieku diskusijās netika noskaidrots tas, cik lielā mērā “nesaistītie” lietotāji būtu gatavi novērsties no nelikumīgiem avotiem kopumā, ja “demonstrācijas logu” gaidīšanas laiks būtu īsāks.

Attiecībā uz konkrētu filmu kategoriju pieejamību dalībnieki dažās valstīs bija neapmierināti ar vietējo saturu. Turklāt daži dalībnieki uzskatīja, ka ir nepietiekams agrāko gadu filmu piedāvājums. Cits būtisks konstatējums grupu diskusijā bija fakts, ka daudziem dalībniekiem bija gan abonēšanas video pēc pieprasījuma (AVPP), gan TVPP konti, un kā galveno kontu viņi izmantotu AVPP kontu, savukārt TVPP kontiem bieži vien ir pakārtota nozīme, un tos izmanto, lai atrastu filmas, kas nav pieejamas galvenajā kontā.

Visbeidzot, ja salīdzina šos rezultātus ar likumīgu tiešsaistes pakalpojumu piedāvātās mūzikas pieejamību un cilvēku pieredzi attiecībā uz šādiem pakalpojumiem (kas tika pārbaudīta 2016. gadā), var izdarīt tālāk izklāstītos secinājumus.

- **Meklēšanas stratēģija.** Attiecībā uz filmām dalībnieki izmantoja avotus lielākā skaitā (viņi arī apliecināja, ka savā ikdienas dzīvē pārzina vairākus avotus). Mūzikas parauglietā dalībnieki biežāk pieturējās pie viena avota, un, ja tajā attiecīgā dziesma nebija atrodamā, viņi pārtrauca meklēšanu.
- **Satura pieejamība.** Satura pieejamības rādītājs, kas izteikts kā sekmīgo meklēšanas rezultātu īpatsvars, bija augstāks mūzikas parauglietā. Turklāt šajā filmu parauglietā bija lielākas atšķirības starp dažādām kategorijām.
- **Likumība.** Lai gan tas netika pamatots ar skaitliskiem aprēķiniem, grupu diskusijas parādīja, ka filmu meklēšanā dalībnieki biežāk izmanto nelikumīgus avotus nekā mūzikas meklēšanā.
- **Portāla *YouTube* izmantošana.** Portāls *YouTube* tiek plaši izmantots, lai atrastu mūziku. Attiecībā uz filmām portāls *YouTube* ir daudz mazāk populārs un bija tikai ļoti reti minēts kā avots pilnmetrāžas filmu meklēšanai.
- **Portālā *YouTube* pieejamā satura likumība.** Abās parauglietās dalībnieki minēja, ka viņiem šķita grūti noteikt portālā *YouTube* pieejamā satura likumību, tomēr viņi neuzskatīja, ka portāls *YouTube* pats par sevi ir nelikumīgs avots. Kā minēja vairāki dalībnieki abās parauglietās — viņi pieņēma, ka portālā *YouTube* atrodamais saturs ir likumīgs, jo viņi paļaujas uz to, ka *YouTube* izņem no piedāvājuma nelikumīgu saturu.
- **Straumēšana, salīdzinot ar lejupielādi.** Gan attiecībā uz mūziku, gan attiecībā uz filmām dalībnieki minēja vienus un tos pašus iemeslus, kas nosaka straumēšanas vai lejupielādes izvēli atkarībā no konteksta — biežākai izmantošanai domātam saturam izvēlas lejupielādi, lai saglabātu datus un pārvarētu savienojuma problēmas, savukārt straumēšanu kā metodi, kam kopumā tiek dota priekšroka, izvēlas, lai saglabātu brīvu vietu ierīces datu krātuvē un saņemtu ātru pieeju. Attiecībā uz mūziku dalībnieki, šķiet, bija vairāk nobažījušies par skaņas kvalitātes pazemināšanos, izmantojot straumēšanu.
- **“Demonstrēšanas logi”.** Mūzika parasti tiek laista klajā daudzās platformās vienlaikus, savukārt filmas parasti kļūst pieejamas TVPP pakalpojumos tikai vairākus mēnešus pēc to sākotnējās demonstrēšanas uz kinoteātru ekrāniem. Tomēr atkarībā no lietotāju veida — šķiet, īpaši “mērķtiecīgie” lietotāji no pārbaudes dalībniekiem bija apmierināti ar laiku, kas jāgaida, lai filmas tiktu demonstrētas TVPP pakalpojumos, — vairākkārt tika minēts, ka maksimālais lietotāju “iecietības sliekšnis”, lai saņemtu piekļuvi konkrētai filmai, ir 6 mēneši.
- **Satura lokalizēšana.** Lai gan filmu valodas izvēles apmierināja gandrīz visus dalībniekus, daudziem neskaidrības radīja valodu lietojums filmu virsrakstos. Ar ļoti reti izņēmumiem (piemēram, klasiskās mūzikas kompozīciju nosaukumi) mūzikas meklēšanā šāda problēma nepastāv, jo šis saturs parasti netiek nekādā veidā lokalizēts.

KOPSAVILKUMS

© Eiropas Savienības Intelektuālā īpašuma birojs, 2018. gads
Pavairošana ir atļauta, ja tiek norādīts avots.

2018. GADA ZIŅOJUMS PAR PARAUGLIETU “LIKUMĪGS PIEDĀVĀJUMS
TIEŠSAISTĒ — FILMAS”

